

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus IX. Peccatum Mentem Peccatoris excœcat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

docet, hoc est, minimum Gratiæ gradum plus valere, quàm omnes Mundos possibiles, ut taceam de mundo hoc præsentu? Si non creditis, egredimini ergo ex hoc Templo, abite, abite, Christiano nomini renuntiate, Infidelé, que, quales estis, vos declarate. Si creditis, quomodo non unum illius gradum, sed longè plurimos vilissimæ alicui voluptatule, unico solo duranti momento, postponitis? Si vestra essent divitæ, quas David pro fabricâ templi reliquit, hoc est bis mille quadringentos coronatorum miliones, dare sine illos pro tali aliquâ voluptate? Quomodo igitur summam incomparabiliter majorem, qualis est Gratiâ, pro tali voluptate profunditis?

XIX. Quod ad Dignitatem: Credi ne majorem esse dignitatem, hac Gratiâ donatum esse, quàm non dico Imperatoris totius Mundi eminere gloriâ, sed etiam

Seraphini, hac in cælo desistit, gloriorem superare? Si non creditis, repeto, abite hinc, non est enim aliud pro vobis locus in Ecclesiâ, inter Turcas aut Tartaros habitaculo quaerite. At si creditis, quomodo igitur est possibile, ut sponte pro nihilo tam sublimi renuntietis honori? Optarem Sanctos, qui quod vos spernitis, optimè noverunt estimare, è cælis descendere, vestra inopiam deplorandam cæcitate unanimiter deplorare, Sed quia parum profectum deplorare, & non corrigere, potius Christum JEsum rogabo, qui ad eum finem, ut tam preciosum nobis mereretur thesaurum, laboranti, sudavit, nudusque in cruce mortuus est, ut mentes vestras illuminet, quo tandem agnoscat, quale sit illud bonum, quod tam læti peccando perditis, perinde ac si unquam miser sit in lusu jactura, quia temerè sit quæ satis cognoscatur.

DISCURSUS IX.

Peccatum Mentem Peccatoris excæcat.

I. Ebule illæ, quæ subindertantum sementi, quantum tempestates ipsæ damnum inferunt, merito agrorum perna, & culpa simul vocari possunt. Culpa sunt, quia terra è sine suo rampernicio os exhalat vapores à quibus cælum offuscatur. Pœna sunt, quia

cælum lumine & calore suo illos repellit, & in agrorum stragem rejicit. Utroque hoc modo repræsentatur nihil, quod in peccatorum cæcitate fieri solet. Hæc tam atra & fera nebula est, quæ omne veræ virtutis germinem & gratiam suffocet, & annihilat: est etenim secundum Sancti Thomæ doctrinam, animæ peccatricis pœna simul & culpa, *excæcatio & obduracyo*, quæ

79. *varum animi sunt peccata, & quoad
satisfactionem sunt poena.* Pestiferi hi
vapores exturgunt è peccatoris corde
contra gloriam Dei in offensam ejus-
dem; jullaque vindicta à Deo contra
peccatorem ipsum in pœnam repel-
luntur; adeoque accidit, ut qui pro
summâ felicitate suâ elegit oculos
claudere, non acerbiorum postmo-
dum subeat pœnam, quàm ne am-
plius oculos aperiat. Verum est, ho-
mo effœtus, quò in se sunt pernicio-
siores, eò minus ab hominibus leni-
turi; quare ut bene intelligantur,
accusatorem requirunt attentio-
nem.

II. Ad intentionem nostram tres
ignorantiæ species distingui possunt.
Prima est ignorantia debilitatis, se-
cunda est ignorantia negligentis, ter-
tia est ignorantia malitiæ. Ignoran-
tia debilitatis est illa, ejus omnes
homines aut parum aut multum par-
ticipes sunt, quamque miseri partim
à primi parentis prævaricatione, par-
tim à nihili tenebris. ex quo extracti
sunt, hereditate acceperunt. De
74. *prima illa ignorantia non loquor,
quia est sine culpa, & bonis æquè
communis est; atque à Theologis
saepè invincibilis vocatur, quando
homini nullum est dubitandi princi-
pium, nec consequenter errorem vin-
cendi modus occurrit, ilùmque de-
scendi; quare si in tali statu delin-
quat, inquit Philosophus, non tam
dici debet, quòd peccet per ignoran-
tiam, quàm quòd peccet ignorans.*

III. Altera ignorantia est negli-
gentis, quæ est culpabilis,

quando nimirum homini cura non
est, in rebus illis instrui & scire,
quæ ad bene credendum aut bene vi-
vendum spectant. De similibus ig-
norantibus affirmare licet, illis Mun-
dum esse plenum; *Diminuta sunt
veritates à filijs hominum;* homines
sunt, qui mediàm tantùm muneris
sui partem nòrunt; non enim igno-
rant, in intimo corde suo se ad inda-
gandam veritatem teneri; sed eam
non quarunt, saltem non efficaciter,
similibusque sunt hac in parte Pilato,
qui postquam Christum interrogá-
set, *quid est Veritas?* tergum obvertit,
nec responsum exspectavit. *Multa sci-
enda nesciuntur,* inquit Sanctus Ber-
nardus, *aut ferendi incuria. aut dis-
cendi desidia, aut veracundia inquis-
rendis.* Non nemo sanctæ fidei novæ
mysteria puer non didicit; jam adul-
tum pudet ijs animum applicare. Alius
valde dubitat, an non plurima sibi à Pa-
tre relicta sint malè parata, nihilomi-
nus, ad quid teneatur, non inquirit,
ne responsum ferat, quòd ipsi non ar-
tideret. Alius quidam Confessarium
consultit minus expertum, & idoneum
ad dandum consiliùm; nihilominus
curæ ipsi non est, Doctum consulere
Theologum, quemadmodum toties, *S. Bern.
Ibidem.*
quoribus alià de causa civitatem tre-
quentat, consulere posset. Omnes
isti & plures alij hinc similes in judi-
cio divino excusationem non habebunt;
ideòque terribilem Apostoli
sententiam veram fuisse videbunt;
Si quis ignorat, ignorabitur. Quasi
velli t dicere, quicumque negliget ob-
ligationem suam intelligere, tamque
igno-

S. Tb. 1.
2. q. 75.
ar. 1. & 4.
& q. 6.
ar. 8.
Ps. 11. 2.

Epist. 77.

S. Bern.
Ibidem.

1. Cor.
14. 13

GENERI
CHRISTIANUS

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ignorabit, non solum à Christo inter Fideles suos non numerabitur, sed ita ignorabitur, ut in pœna à rebellibus ipsius non sit distinguendus. Parendite, an nimium quid dicam. Primum homicidium, sicut *Gen. 4.* noverunt omnes, olim in terris in personâ fratris sui Abelis commisit Cainus; secundum à Lamecho occiso Caino commissum fuit. Lamech enim, ut dicit Sanctus Hieronymus, quem plures sequuntur Doctores, cum à juventute venationi esset assuetus, jamque lenex cœcutiret, nihilominus à solitâ venandi recreatione abstinere non poterat; sed manu pueri in sylvas ducebatur, cujus directione sagittas suas ejaculabatur. Accidit igitur die quodam, ut puer advertens in dumeto aliquid moveri, putans feram esse, Dominum suum monuerit, sagittandi tempus esse. Ille, ergo nihil moratus, arcu remisso pro bestia sylvaticâ Cainum inter illa latitantem virgulta infeliciter occidit. Fuit igitur hoc homicidium in effectu suo involuntarium, nihilominus autem voluntarium fuit in causâ, & quia tale fuit, impunè relinqui non poterat. Imò propterea Lamechus tantum, quantum Cainus, imò quodammodo plûs punitus fuit. *Septimum ultio dabitur de Cain; de Lamech vero septuagesies septies.* Et ratio fuit, quia cum Lamech esset cœcus, non ampliùs venatione se delectare debuisse; aut si venatum ire voluisset, non ignari juvenis directioni fidere debuisset, ubi homicidij committendi periculum esse poterat. En hunc

plurimorum casum; qui cum aliorum gendi talento non polleant, nihilominus Ecclesiastica quærent beneficia, & cum affectu fuerint, carcerum scientiâ ad Christianè vivendum necessariâ, aut eâ imbui negligunt, aut alterius se regi permittunt consilio, licet hic ad bene suadendum omnino sit inhabilis, Errores, qui non in morte corporali, sed quod amplius est, in spiritali animæ interitu committuntur, non solum propter ignorantiam non excusantur, sed etiam quasi delicta expressè malitiæ puniuntur. In quo casu lex divina in tribunali suo non dissentit à legemana, dum de Medicis loquitur: *Imperitia quoque culpa annumeratur, in quibus culpa est nescire, suo fungo officio, quod quis suscipit. Sed de hac negligentia ignorantia satis dictum sit.* Transeamus ad tertiam, Malitiæ nimirum, de hac enim fusiùs disturram. Primò ostendam, quemadmodum illa sit culpa, deinde quomodo etiam sit pœna. *Excavavit illos malitia eorum.*

I.

IV. Maximè deploranda, imò magis detestanda Christianorum infidelitas est, quod de pluribus verificari possit id, quod Christus Pharisæis prædixit, videntes excæcandos esse. *Qui vident, cæci fiunt.* Mirum non est, eum non videre, qui oculis caret; sed mirum est, hominem apertis oculis non videre, & videntem non videre. *Qui vident, cæci fiunt.* Attentales sunt inter Christianos cuncti peccatores, videntes cæci sunt. Si ita vi-

*Gen. 4.**V. Com. in c. 4. Gen. 4. 23. & 24.**Gen. 4. 24.*

si privati nati fuissent, quemadmodum Infideles, id me non affligeret, diceremque cum Christo: *si cæci essetis, non haberetis peccatum.* Sed lumine fidei videre, & nihilominus propter extremam malitiam non videre, hoc est, propè dixerim, funesta ad se ipsum damnandum patrare miracula. *Nunc verò dicitur: quia videmus, peccatum vestrum manet.* Mentem meam melius explicabo, demonstraturus, quomodo peccator culpabiliter ad hanc malitiam cecitatem concurrat; quod fit duobus modis. Inconsideratione scilicet, & Passione.

V. Primò quidem peccator videtur, sed non considerat. Vocate illorum aliquem, qui domi suæ à tot annis rem, aut familiam non suam detinet, illumque interrogate: Nostine ad salutem consequendam satis non esse, ut Christianum credere, si tanquam infidelis vivas? Scisne omnes Sandos pro illa assequenda maximos labores & dolores tolerasse? an ignoras, si tali in statu à morte deprehenderis, te mox damnandum, ita ut, quantum Deus erit beatus, tu in omnium malorum abyssis futurus sis semper miserimus? Scit omnino, fatetur & credit: *Dicit, quia video*, nec meminisse desinit. Sed quid prodest? videt, ac non advertit. Continget aliquando vobis, intentos solo affigere oculos; quia tamen toti cogitandi hæretis, illa ipsa, quæ videtur, à vobis minime observari. Idem fit in casu nostro. Plurimi Christiani, *videntes non vident*, oculis apertis circumsunt, lumine enim Fidei vident

res futuras, & tamen non vident; ita rebus præsentibus inhærent animis. Arhimedi similes sunt, qui licet militem Romanum armatum, idem ad se occidendum vibrare cerneret, dici potest non vidisse, tantopere demonstrationibus suis in arenâ designandis intentus erat, *Oculos suos statuerunt declinare in terram.* Peccatores semper de terrâ cogitant, sui que affectibus, lucris terrenis, voluptatibusque immersi sunt: quæ causa est, ut de anima non cogitent, quasi illam non haberent; credunt quasi non crederent, omnèque studium quasi miseræ araneæ tex oculis in captanda musca ponunt, nec quidem unum pro salute suâ impendant. Unde culpabilis illorum ignorantia indies magis augetur. Quandoquidem, quò minorem habent animæ curam, eò magis crescit studium & applicatio ad negotia secularia, adeoque tenebræ indies fiunt densiores. Accidit aliquando, ut quidam uno amisso oculo, duplicatam quasi in videndi vim altero illato acceperit; concurrentibus enim ad hunc omnibus spiritibus, qui prius in duas se dividebant pupillas, virtus in una sola multò acutior facta est. Idem dicam, huiusmodi hominibus evenire: tantam negotiorum suorum secularium habent curam, ut illius, quod omnia alia præcedere deberet, quod est salvare animam, protus obliviscantur. *Oculus stultorum in finibus terre* ad res à providentia sua remotissimas intendant, dum interim se ipsos negligunt.

Pf. 16.
11.

Prov. 17.
24.

VI. Es

GENERI
CHRISTIANUS

VI Et Ecce hæc est universalis Christianorum occupatio ; Unicè solliciti sunt de rebus, quarum nihil interest ; illius autem unici, cuius ipsorum maximè refert, ne quidem recordantur. Gens simul tam cæca,

Isa. 43. 8. & simul tam plena oculis. *Populum cæcum & oculos habentem.* Omne enim lumen, quod velut sapiens deberet habere in capite, quasi stulta habet in pedibus ; suæque capacitate, ingenio, & valentis utitur, ut indies peior efficiatur. *Sapientes sunt, ut faciant mala ; bene autem facere nesciunt.* Vultures oculos æquè perspicaces habent ac aquilæ, etiam aquilis pares æquè altùm volant, & per acris dominantur campos. Sed quid proficit ? Illi cum puriorem solis lucem, sicut aquilæ aspicere deberent, semper oculos in terram dehxos tenent, eminus attendentes, si se fortè putrida ad exolendam famem præda offerat. *Oculi stultorum in sinibus terræ.* Ecco in quo naturalis ingenij applicetur lubrilitas, quæ subinde homo à Deo dotatur. *Homo cum in honore esset, non intellexit.* Miser omnes conatus & labores desideriaque sua turpissimè in infamibus lucris & voluptatibus capiendis collocat, cum ea ad Deum & cælum lucrandum dirigenda essent. An fortè ideo expeditam tibi linguam Deus dedit, ut eâ tantùm de rebus obtinendis loquendo uteretur ? an fortè ideo subtile & acutum tibi largitus est ingenium, ut novas continuo invenires artes, quibus innocentes Virgines ad lapsum impelleres ? an ideo diebus festivis vos ex-

Pf. 48.
13.

spectat in Ecclesia, aut an idèb principio in Sancto Baptismo vos recitatis *filios lucis & filios diei* ? Sicut omnes Christi hæcies Apostolus nominat. *Filios lucis* propter fidem, *filios diei* propter morum honestatem, cur à fide, sicut dies à luce derivari debet. Attamen omne lumen ad rebellandum lumini à vobis impenditur. *Ipsi fuerunt rebelles luminis.* Non solum lumini à Deo vobis dato retractatis, sed vos exhibetis, sed etiam rebelles, non solum enim vos tali lumini non conformatis, sed eodem ipso ad inveniendos novos ejus discrimina libertatè violandi, aut pervertendi modos commini.

VII. Ab hoc eodem principio deinde tam contrariæ timoris & spei nascuntur diversitates, ut illi ipsi, qui spes suas temporales firmo fundent alligare funi, deinde sperandarum suarum putrido filo committere satis habeant. Admonete, si lubet horùm aliquem, ut liberaliorem se exhibeat erga pauperes, ut ipse aliquando uberiorem sentiat Dei erga se misericordiam ; statim respondet, se non posse ; contingere enim posse, ut sibi plures nutriti nascantur filij, pluresque in matrimonium elocandæ sint filiar, denique fieri posse, ut in ultimâ senectute sua habituali aliquâ affligatur infirmitate, aut aliâ prematur necessitate, si tunc è proprijs non sepositis aliquid, quàm misero loco futuræ essent res suæ ? Mirate jam scenam, & dicite huic, ut salutis suæ confessione generali ritè factâ, deinde mutatione

tionē vitæ consulat, respondebit, quod ad confessionem atinet, se non meminisse, unquam studio peccatum aliquod à se in confessione omissum; & quod vitam concernit, licet malè vivat, non tamen ad eò perversè se vivere, ut salutem æternam à Deo se consequurum non speret. Verùm adhuc semel vos interrogo, quare non confiditis, Deum Filiorum vestrorum curā habiturum, filiabus vestris, vestrisque corporalibus necessitatibus provisurū, cum tam facilè speretis, omnia, quæ ad animæ salutem consequendam pertinent, vos à Deo impetraturos, & quidem tales, quales vos estis? Quid facilius est Deo, panem vobis dare, an Cælum? ad dandum vobis, & cunctis mortalibus panem, imò etiam ad dandum cunctis viventibus, satis est, ut ille manum aperiat. *Aperit manum suam, & implet omne animal benedictione.* Sed ut Cælum vobis det, cum semper longius ab illo recedatis, necesse est, ut Deus in ordine Gratiz miraculum faciat, totam triumphatricis omnipotentiz vim abhibendo. *Fecit potentiam suam brachio suo.* Hoc est omnium Sanctorum sententia, qui docent, Justificationem peccatoris omnium operum à Deo factorum maximum esse. Quomodo igitur tam facilè putatis esse illud, quod tanti Deo constat, & tam difficilè, quod nihilo illi constat; imò quod additurum se promisit: *Et dicit omnia adjuventur vobis?* Non potest alia hujus diversitatis dari causa, quàm propriæ peccatoris tenebræ, qui instat cæcorum illorum Phariseorum, de quibus olim loquebatur R. P. *Segneri Christ. Inst. Tom. 11.*

Christus, sine difficultate camelum deglutit, deinde verò muscam timeat, in stomachum trajicere. *Cæci sunt, Matth. camelum deglutientes, & culicem excolantes.* Bolum tam grandem, qualis est magnum illud dubium, aut æternum percundi; aut æternum salutem consequendi, devorant, & ne quidem masticant; at vilissimas minutias, velut aliquod obolorum luctum examinant, perpendunt & trutinant, imò guttatim percolant, timentes ne hauriendo suffocentur; & hoc ideo, quia prius cæci sunt. *Cæci sunt, camelum glutientes, & culicem excolantes.*

VIII. Ecce manifestè pater, quanto pere inconsideratio peccatores excæcet. Altera nunc culpabilis hujus cæcitatæ causa est Passio. Passiones in mentibus & cordibus nostris eundem præstant effectum, quem crystalus, per quam lux transit, aliquando præbet oculis. Primò illam refringit, deinde suo modo varijs afficit coloribus. Considerate lucernam, quam post vitrum viride accensam, manu teneris; non jam amplius recto sese radio lux illius oculis vestris infundet, sicut prius, sed inflexo; præterea nec proprio suo coruscabit in candore, sed colore obteuore, velut veste aliena personatus lublucet. Eodem modo si in nobis vehemens aliqua prædominetur Passio, amoris aut odij, timoris aut temeritatis, mutatur facies veritatis, nec directè eam intueri licet, mutatque apparentiam, dum etiam perverlis affectuum nostrorum qualitatibus vestitur; & inde est, quòd depravatus iste veritatis intuitus tam

GENERI
CHRISTIANUS

agere à nobis emendetur, qui tam facile oculorum errores corrigimus; cum isti sint facultates mente inferiores; non autem mentis, quia hæc potentia est omnium suprema. Eodem prorsus modo sicut sententia injusta à Judice ordinario lata facile à supremo Magistratu corrigitur, sed quæ à supremo fertur Judice, neminem habet, à quo emendetur.

IX. Atque ex his in promptu causa est, cur peccatores ita stupidè agant, ut planè omnibus pariant admirationem. Recolite hanc in rem memorià vestrà Samsonem à Dalila meretrice proditum. An non fidem quasi hominum superat, virum aliàs tam prudentem, toties jam à muliere illa deceptum potuisse induci, ut non tam impuro, quàm infideli huic scorto adhuc fideret? At tamen inductus fuit, ut amore illius femine excæcatus non videret, quæ videbat; qui non sinebat illum advertere ad ea rationum momenta, à quibus sæd saniora capienda consilia inductus fuisset, sed omnia illa proponebat, quibus adhuc magis poterat dementari. Charissimi, Deus effrenatam à vobis avertat passionem; licet enim apertum videretis Infernum, non terreturini, imò adhuc diceretis, quemadmodum non unum, sed plures sic loquentes audivi: *Si ad Infernum præceptus agendus sim, patientia, non ero solus.* O quàm diversum est judicium, quod de eadem fertur veritate à corde libero, & à corde passionibus subito! Vulpes marina nunquam cibum integrum devorat, sed paulatim comedit, idèoque ubi ha-

lum devorat; alij verò pisces aviditate sua naturali inconsideratè ad ea, quæ ipsis placent, devoranda abrepti, facile capiuntur. Idem evenit illis, qui passione aliqua capti, iniquitatem committunt, sed devorant; nec ad aliud animum advertunt, quàm quòd devoranda concupiscunt. *Os impiorum devorat iniquitatem.* Ubi e contra, qui mensuram liberam, consideratèque procedit, facile vera mala in bonis suis abscondita agnoscit, evitatque.

X. Quamobrem, quando in vobis vehementem aliquam passionem advertitis, nunquam vobis imaginemini, res esse tales, quales à vobis depinguntur. Et hoc consilium multum vobis proderit, ne decipiamini. Sed hoc præsertim in passionibus lascivis observandum est, quæ quàm aliæ mentem excæcant, rationemque perturbant. Magne æstimationem vim suam variis perdit modis, sed nunquam magis eà privatur, quàm cum à multis carbonibus ignis accenditur; tunc enim quasi cadaver efficitur, nec amplius tanti, quàm alius quispiam vilis lapis æstimatur. Eodem modo licet Ratio quovis vitio multum deperdat, nullo tamen alio, quàm lasciviâ perinde excæcetur. Ira quidem & Invidia valde hominem à bono avertunt, rationemque perturbant. Lasciviâ verò totam extinguit. *Ira & invidia causant constantiam, pertrahendo rationem ad aliud,* inquit S. Thomas. *sed luxuria sorsaliter extinguendo judicium rationis.* Adde-

Ad eoque licet irati & invidiosi dum rationem audiunt, eam non sequuntur, Lascivi ne quidem illam auctant. *Incontinentis concupiscentia, rotaliter rationem non audit.* Illi sunt delatorij carbonēs, qui efficiunt, ut homo in iudicio ferendo ab ipsis bestijs superetur, ideoque in eligendo minori polleat prudentiā. Nescio, quā ratione magis sensibili magnam hanc veritatem oculis vestris proponere possem, quā si casum, qui diebus nostris, licet in regione remota, contigit, recensero. In illa Angliæ Provinciā, quæ Lancastria nominatur, Juvenis vivebat, qui inter Catholicos à Patre optimo educatus, illi tamen moribus tam dissimilis erat, quā lucosus flavius clarissimo, à quo profuit, fonti. Inter alia vitia totum se dederat lascivix, à qua sensum sensu tantopere abripiebatur, ut cum turpitudines suas pudore tegere debet, ipsam etiam gloriaretur; imò peccato suo scandalum adderet, publice faminam inhonestam domi suæ alendo. Tentarunt tam parentes & amici, quā Confessarij hunc adolescentem ad saniozem reducere mentem; sed semper oleum operamque perdidere; quia illum corrigere idem erat ac picem mundare, quæ quo magis manibus teritur, eò magis nigrescit. Omnes ridebat admonitiones; quoad animam, respondebat, de ea alij sibi curam relinquerent. Interea, Deus, à quo nondum omnimodè infelix hic derelictus erat, licentiā in dedit Patri ipsius vitā detancto ex altero Mundo comparandi, & perver-

sus hunc Filium suum corrigendi. Apparens igitur Pater dormienti, tam suavibus eum admonuit verbis, tantæque & humanarum & divinarum rationum emphasi, quæ flere debuisse etiam cor durissimum; quibus tamen miseri hujus durities minimè fuit expugnata; quin manè evigilans, secum statuit somnijs fidem adhibendam non esse: quare cum data sibi à Patre correctione respiscere debuisset, ex eadem novam ridendi hausit materiam, eam amicis suis joci causā narrando. Cum igitur faminam illam domo non eieceret, ut petebatur, adest denuo Pater, filioque, sed modo à priori multum diverso apparet, vultu ad iram & severitatem composito; exprobrans illi acerrimè pessimam vitam ad hoc usque tempus actam, nec non obstinationem exaggerans, quam hac usque ostenderat post insignem adeò Misericordiam à Deo ipsi exhibitam, ita ut etiam ex altero Mundo se admonitorem miseric, denique reprehensionem ita finivit. Hæc ultima est admonitio tibi à Deo facta terminulque peremptorius. Aut vitam mutato, aut die S. Martino dicto vitam & animam simul perdes, mortem obiturus improvissam, quæ nullum admittet remedium. An non modus loquendi tam pateticus sufficiens vobis videtur ad persuadendam visionis veritatem, ut non instar somnijs despiciatur? Verum miser Adolescens adeò à sensuali passione sua excæcatus fuit, ut etiam hac secundā vice omnia vanam fabulam phantasiæ à somnio ludificatæ æstimaret. Quia

GENERI
TISIANUS

tamen conscientia contra iurum in-
tus oblatrabat, vocēque veritatis
etiam la. ē aspiciere nolenti infuserabat,
constituit sequentē S. Martino Festivū
diem solemnī convivio, invitatis-
que ad id amicis, omni lētitia gene-
re transigere; & verō eam tantā cum
hilaritate & felicitate transiegit, ut no-
ctē imminente prae gaudio exiliret,
maximē verō ob prudentiam, quam si-
bi ostendisse videbatur, tam insauis
& importunis somnijs, ut inquebat, fi-
dem non adhibendo. Sed mentem ad
horrendum errorem advertite! Nescie-
bat miser diem S. Martini Episcopi &
Confessoris Festivum sequentem, duo-
decimum scilicet Novembris, S. Mar-
tino Papae & Martyri dedicatum esse,
ideōque infelix tanquam bestia ad
macellum ducta exultabat, nec immi-
nens sibi malum advertebat. Et ecce
sub meridiem duodecimi dicti No-
vembris, dum securē effrenatis suis in-
dulget cupiditatibus, improvisō, ne-
scio quo malo, obrutus, inter mere-
triciis suae, sive, ut melius dicam, dile-
ctae furis suae amplexus animam ex-
halat. O deplorandam Amantis ex-
citatem, qui malitiā suā voluntariē om-
ni & rationis & fidei lumine se pri-
vat! Non videtur esse possibile, ut ho-
mo ad tam miserum statum deduci
possit: quot nihilominus & quā
multi peccatores eō deducuntur, qui
hujusmodi vitijs inveterati, videre no-
lunt, quae vident; quin omnibus caecis
stolidiores, etiam ea, quae manibus pal-
pant, non credunt. *Per diem incur-
runt tenebrae.* Quod si ita res se ha-
beat, videte igitur, an non peccato-

Job. 5. 14.

ris ignorantia magni criminis res sit,
cū tam propter inconsiderantiam,
quā propter passionem adeo sit vo-
luntaria. *Excceavit illas malitia er-
rum.* Adeo culpabilis est, ut non
solum errores, quos tali ignorantia
committit, non diminuat, sed etiam
aggravet, tanquam illa, quae magis pe-
versum ad peccatum affectum deno-
tat. *Ignorantia affectata non excusat
culpa, sed magis videtur culpam aggra-
vare ostendit enim hominē sic vehementer
affectum ad peccandum, quod vult
ignorantiam incurrere, ne peccatum
vitet:* Et haec est causa, ob quam Sa-
cerdotes & Scribae in Christi Cruci-
fixione non solum homicidij, sed Dei-
cidij Rei fuerint, ut notat S. Thomas,
quia licet non planē cognoverint
Christum esse Deum. *(si enim cognovis-
sent, nunquam Dominum Gloria cruci-
fixissent.)* Nihilominus veritatem tunc
jam signis manifestatam non co-
gnoscere, tota erat invidiae culpa,
quae in illis praedominabatur, ita, ut
non solum oculos ad solem tam illu-
strem clauderent, sed etiam illum ce-
luminarentur, quasi tanta Sanctitatis,
Sapientiae & Miraculorum lux postea
a tenebrarum Principe. quā a Deo
proveniret. *In Beelzebub, Princeps
Damoniorum, eiecit Daemonia.*
XI. Sed culpabili huic execra-
tioni alia poenalis accedit. Ideo dicit
Christus, caeci fiant, non dicit, quod
se ipsos excecaturi sint. *Qui vident
caeci fiant.* Ut significet, non ab
ipsis solis tenebras provenire, sed ad
hoc divinam Justitiam concurrere.
Quia quemadmodum non sola terra
deus

densitate suâ noctem efficit, sed ad eam quoque sol concurrat, dum occidendo sub horizonte nostro ab eadem terra longè distendit; sic non sola cocæis humana malitia lachrymabilem illam ignorantie noctem efficit in peccatore, verum etiam Deus ad eandem cooperatur; quia cum Gratia sua illuminatrice à Peccatore discedit. *Va-*

eis, cum recessero ab eis. Hæc Dei ab Anima discessio, ut non ampliùs in peccatorum penam illam illuminet, sicut in principio illuminabat, horrendis in Scriptura minis nobis proponitur. *Peccatis te Dominus amensit & cæcitavit, & furore mentis, ut palpes in meridie, sicut palpare solet cæcus in tenebris.* Qui fide & inspirationibus ab ea productis diu abutus fuerit, tam palpabili à Deo cæcitate punietur, ut potius quidam phreneticæ mentis furor alicui debeat; eum in meridie fidei minus cognoscat, quàm Infideles in tenebris suis intelligant. Jam verò, ut terribilium horum verborum vim bene intelligatis, meminisse necesse erit, Charissimi, duarum magnarum veritatum, quas pridem vobis insinua- vi. Una est, quòd primùm vulnus à peccato originali Animæ inflictum, fuerit ignorantia; unde sequitur, quòd Gratia divina, quæ malo peccati mederi debet, necessariò eam ad- juret, claro lumini id exponendo, quod in tenebris non apparet. *Ut apparet, quod latebat.* Altera est, quòd omne peccatum a ctuale secundum proportionem in Anima perturbacionem producit, quæ à peccato originali primâ vice in tota natura hu-

mana, ab eodem prodita, inducitur. Unde sequitur, quòd plura accumulatur peccata, tantò magis ignorantiam peccatoris à culpa auget. His igitur præmissis, jam considerate, in quo tam magna cæcitas mentalis pœna consistat. Ex una parte peccata ad- dens peccatis peccator seipsum excæcat; ex altera parte in pœnam tor- scelerum Deus semper magis Gratia lucem dimittit; quare in medio Fidei lumine Anima fit tam cæca, quàm miserè Infideles de media nocte cacu- tiunt. *Ut palpes in meridie, sicut palpare solet cæcus in tenebris.* Quod est supplicium, simul iustissimum & severissimum.

XII Iustissimum dico, quid enim rationabiliùs est, quàm bonas illi negare inspirationes, qui ipsidem pro salute sua non utitur? Imaginemini vobis Matrem quandam longa jam tempore, quovis manè ad Filium suum excitandum cubiculum conscendere, imò lumen etiam accendere, ut maturè surgens labori suo vacare possit. Si Filius temper pigrior lectum nolit deserere, Mater perturbata, nec ampliùs illum excitat, nec lucernam accendit, ne toties operam cum oleo perdat. Hoc ipsum nobiscum facit Deus, Postquam hunc, & illam, longo tempore peccato sopitos toties vocavit, & postquam toties illis Divinarum illustrationum suarum lumen accendit, sed in vanum; non ampliùs vocat, sicut priùs; multò minùs illuminat, sicut priùs, ne superabundantis Gratia suæ auxilia contemptui exponat. *Prævaricatorum legem dignè lux deserit Verita-*

De Nat. & Grat. 6. 22.

ENERI
ISTANUS

is, ita hoc confirmat S. Augustinus, *quā de seruis, utique sit cecus.*

XIII. Sed non minore cum fundamento adjunxi supplicium esse severissimum. Quod si enim tota salus nostra in his divinae gratiae auxiliis consistat, quid cor illud sperare potest, cui eadem tam languide à Deo communicantur, ut dicebam? Geographi observant, regiones polo nostro arctico vicinas, licet ob distantiam etiam frigidae sint, non tamen adeò frigidas esse, ac sunt illae, quae sub polo opposito sive antarctico sitae sunt. Ratio autem est hæc, quia multò plures stellae in polo nostro confluunt, quam in polo nobis opposito; atque istae quodammodo solis suppleunt distantiam. Eodem modo, quando Deus ab anima peccatrice longè distans est, maxima illius felicitas est, quòd divinis illustretur inspirationibus; quae beneficarum instar stellarum vitali suo influxu, salutarique lumine ipsam confortent, & illuminent, ut in horrenda illa hyeme salutem suam operari queat. E contrario maxima Peccatricis animae infelicitas est, talibus carere stellis, sine quibus tota languet, difficultèrque in perpetuo illo mortis frigore quidquam boni potest agere. Et, si hoc verum est, Deus quoque ad infamiam peccatorum cecitatem, concurrens. *Percussit te Dominus cecitate.* Non concurrens positivè tenebras ignorantiae inducendo, sed negativè inducendo concurrens, id est, viva lumina retinendo. *Spargens pœnales cecitates super illicitas cupiditates.* Ut loquitur S. Augustinus,

XIV. Sed adhuc alijs ad peccatum excæcandos DEUS utitur modis, ut videntes non videant; dum scilicet eos in occasionibus, quas tollere possent, à damone excæcari permittit. Explico me. Jam ab aliquo raris illa puella inhonestè adhaeret conversationi. Facile possit eam Deus tam infami liberare commercio, efficeretque, ut ad prudentis & experti Confessarij accideret pedes, qui eam effugij proximæ occasionis fugiendæ admitteret, & antequam ab solutione impertiat, ad eandem dimittendam cogeret. Nihilominus Deus non facit, ut talem adeat Confessarium, sed permittit, ut cæco cuidam peccata sua, confiteatur, qui eam perperam abolveret, & illam pari damno inferni barathram præcipitet. *Si cæco cæco ducatum præbet, ambo in foveam cadunt.* Et hoc vocatur Cæcitas Occasionis, quæ provenit à Divina Jactantia; cum scilicet Deus, ut dictum est, talem permittit occasionem in pœnam præteritorum criminum, nec illam impedit.

XV. Denique alius modus, quò magis indirectè à Deo peccatores excæcantur, est permittere, ut damon illos excæcet; conservando in illis & augendo has tenebras, aut exterius impediendo, ne Conciones audiant, & ne libros pios legant; aut interior illorum pervertendo phantasiam, variasque amoris, iræ, invidiæ & cupiditatis Passiones in appetitu inflammando, quæ, sicut dixi, tot sunt nubes ad rationem obscurandam, notandamque inducendam, in qua ne quidem

S. Th. 1.
2. q. 79.
ar. 3.

Lib. 1.
Conf.
c. 10.

Percussit te Dominus cecitate. Non concurrens positivè tenebras ignorantiae inducendo, sed negativè inducendo concurrens, id est, viva lumina retinendo. *Spargens pœnales cecitates super illicitas cupiditates.* Ut loquitur S. Augustinus,

dem vespéralcere deberet. *Superce-*
cidit ignis, & non viderunt solem. Qua-
 lem solem? quartæ S. Augustinus, non
 illum, quem etiam nobiscum mulcæ
 inuenitur, sed internum illum, cuius
 hic sol æternus est imago, sed adhuc
 satis tæscæ.

XVI. Quid nunc sentitis Charissi-
 mi; An non terret vos peccatum, si
 consideretis paulatim vos ad tam de-
 plorandum cæcorum posse deduci sta-
 rum, dum vos ipsos peccatis vestris ex-
 cæcatis, & in pœnam adhuc magis
 excæcamin; quo non potest majus ab
 ira Dei Justitia infligi supplicium!
 Attendite benè, quod si illa peccati &
 pœnæ nox ingrueret Animæ vestræ,
 duplici involveremini miseræ, in-
 quam olim, ob notissimas cunctis te-
 nebras, *Ægyptus incidit.* Prima erat,
 quod non se è loco, in quo erant, mo-
 vere poterint. *Nemo movit se è loco,*
in quo erat. Altera fuit, quod hæc
 pœna immediatè primogenitorum in-
 terfectionem præcesserit; imò ulti-
 mum tam infelicis Regni extermini-
 um. Vos etiam ab eo, in quo nunc
 estis, loco non movebimini. Perge-
 tis negotiando illicitis inhære lucris;
 pergetis injustam hanc retinere possel-
 sionem, nec restituētis; pergetis in-
 firmi huic adherere commercio, *ut*
domo epicietis; & tanquam accipiter,
 qui rectis oculis, & pedibus perticæ allig-
 gatis, non se defendit, non rumpit la-
 queos, & ne quidem alas ad liberan-
 dum se movere, ita & vos ne quidem bo-
 nam cogitationem ad mutandam vi-
 tam in corde vestro admittari estis.
 Non dabunt cogitationes suas, ut rever-

tantur ad Deum suum. O fatalem
 soporem! O funestum Lethægum!
Nemo movit se è loco, in quo erat. Et
 huic in remediis applicandis pigritiæ
 succedet deinde mors primogeniti ve-
 stri, id est animæ vestræ, ita, ut paulò
 pòst itæ ignorantie tenebræ in illas
 profundas abyssi tenebras convertantur,
 in quibus, *ligatis manibus & pedibus* in
 societate illorum vivi jacebitis sepulti,
 supra quos hoc ferale scriptum vide-
 tur Epiaphium; *Hæ sunt, quibus* *Jud. 15.*
procella tenebrarum servata est in æter-
num. Tunc cum infelice illo Epu-
 lone oculos exobscuro carcere vestro
 elevantes id vituri estis, quod viventes
 nunquam videre voluistis; sempiterno
 cælestis recordabimini Paradisi, quem
 nunc omnino oblivioni traditis; tunc
 semper ante oculos vobis ponetis illa
 bona, quæ nunc post tergum projici-
 tis. *Non videant, inquit Isaias, vi-*
deant, & confundantur. Ecce cæci-
 tatem culpæ & pœnæ, peccatorum in
 terris viventium. *Præant & confun-*
dantur. Ecce cognitionem & confu-
 sionem sui ipsorum, postmodum per
 totam æternitatem in inferni barathro
 sepeliendorum! Charissimi, jam con-
 sulamus salutem nostram, Deumque roge-
 mus, ut nos illuminet, primamque
 horrendarum istarum tenebrarum
 originem, id est, malam vitam, à nobis
 auferat. Quæ remora sperare poterim-
 us nos, pulcherrimam illam filiorum Dei lu-
 ce fruituros esse perpetuò; Nemini
 enim unquam ab illo hæc tenebræ infliguntur
 in pœnam, nisi prius à culpa
 fuerit provocatus ad eas per-
 mittendas,

DI-

GENERI
 TISSIMUS